ШИНАРДИ, 11
апрель, 1967 шу.
№ 42 (4367).
Мах 2 кап.

Масса а мехкашкара пролетареш, вIашагIкхета!

СЕРДАЛО

(«Свет»)

Советски Союза Коммунистически парта Нохч-ГIалгIай обкома Нохч-ГIалгIай АССР Лакхехьарча Советен Министрий Советсен орган.
Орган Чечено-Ингушского обкома Коммунистической партии Советского Союза, Верховного Совета и Совета Министров Чечено-Ингушской АССР.

АРАДУВЛ 1923 ШЕРА ДЕНЗ

12 АПРЕЛЬ—КОСМОНАВТИКА ДИ

ТАСС-хоам

СИГАЛА—«КОСМОС-154»

1967 шера Советски Союзе арIанна урагIьнхийтай «Космос-154» яха Лаьттан искусственни спутник.

Спутника тIа оттаьлй 1962 шера 16 марта ТАСС-е хьанхайнаьчча программага хьежка космически аре дIахо тахна лаьрхIа йоьла лаьрхIа аппаратура.

Спутник орбита тIа ньхкай уьхх тайлара параметраш а йоьлаш: юхььанца гобеаннха ха 88,5 минут; Лаьттан тIехенна эггара аугIагIа гаьна ньнноча хана (апогее) — 232 километр; Лаьттан тIехенна эггара дукхагIа гаргаенача хана (перигее) — 186 километр, орбита оагIера кастар — 51,6 градус.

Iилиан аппаратурал совгIа спутника тIа я: орбита элементаш нийса йистара эша радиосистема, приборийн Iилиан аппаратуран балха хьанъехьара даннеш Лаьттан тIа IочугIойола радиотелеметрическ система.

Спутника тIа оттаьлча аппаратуро лерттIа болх бу. Iочуухача информацена обработка ю коорди-национно-вычислительни центро.

Ераш ба уьх турпала летчикаш-космонаташ (ьаьдехьара аьттехьа) хьалхарча муьгIаре: А. Г. Николаев, Г. С. Титов, Ю. А. Гагарин, В. В. Николаева - Терешкова; шоллагIча муьгIаре: Н. П. Феоктистов, Б. Б. Егоров, А. А. Леонов; кхоалгIа муьгIаре: В. Ф. Быковский, В. М. Комаров, П. Р. Попович, П. И. Беляев.

ТАСС фотохроника.

1967 шера квартала план промышленноста кхоачашъяра итогаш

НОХЧ-ГIАЛГIАЙ АССР-а СТАТИСТИЧЕСКИ УПРАВЛЕНЕ ХОАМ

	1967-ча шера хьалхарча квартале хьаькамаш	1966-ча шера хьалхарчу квартале 1-ча-ца проценташ хьаькамаш
Мехкаьлта — эзар тонн	3129	126
Газ — миллион кубический метраш	554	133
Электроэнерги — млн. квт. сахьат	743	101
Нефтепродукта — тонн	4343	105
Насосаш — дукхал	247	108
Цементировочни агрегаташ — дукхал	113	103
ТIоа гидро хьесане бохабара йоьла насосни агрегаташ дукхал	18	129
Шушаш ю машинаш — дукхал	32	107
Трактораш процепеш — дукхал	1573	115
Тийнолл кирпичаш (колхозаш ераш да лоархIаш) — миллион	37,6	116
Тхов тIа йилла кирпичаш — эзар квадратни метр	29	59
КIира — эзар тонн	6	100
ПIашагIьекка аьшкаьлетона конструкцеш оттахаьлаш — эзар кубический метраш ийзелен	29	111
Оттахаьлаш эша хьу арахIкхар колхозаша кийчьър йоацаш — эзар кубический метраш	43	102
Херх хьекка хьу — эзар кубический метраш	20	80
Мебель — миллион сомаш	1,7	103
КоГа гIирс — эзар пар	304	103
Шийнийн ийзелен — эзар-сомаш	1235	121
Кондитерски ийзелен — тонн	1226	113
Макаронийн ийзелен — тонн	1041	114
Маьлхабулочни ийзелен — эзар тонн	17,1	106
Дуьх — эзар тонн	3,4	128
Колбасно-ветчинни ийзелен — тонн	1083	149
Мерзача дуурий продукци — эзар тонн	10,2	107
Дулха ьаьлта — тонн	188	92

Пуьнца ихьана ихьайочу предприятена йоьлаш йоьзна резервашкий торонехь бIаьа пайда ойцаьш. Валови продукци арахецара хьалхарча квартала план-кхоачашъяьл 11 предприяте, тIечаьхьалхенна дIа да цуьнца тIаийца продукци 457 эзар сома чаьхьа я.

Промышленни предприятена балхан даьл производства техническни боарам лаьхбара, механизаци автоматизаци ира, дикагIйола технологи производствена юкъе-кхаьхьара.

Бурув тохача мехкаьлта скважинаш тийжар тIоаьна техкарана, скважинаш тIоагIйора сварни обсаьлни турбаьшца. Скважинанта бурув тохача пайда ойцаьш остех: ихьаннарошечни, оагIонгахьара дулача, гидромониторни.

Техникечи прогрессе хьинаре даьхьа даьлар рационализаторашца.

Хьаьта а керла техника производства юкъеьхьар хьалхарча квартала план бинаш кхоачашъяьр. Цуьнца предприятенка мела лел болх бе йоьаенна мощносташ карарсарна болх, бинаш пайда эцан керттерча производственни фонднех.

Промышленносте кхаьхьегама оьсарлен план хьалхарча квартале 101,8 процент кхоачашъяьл. Йалахьа ча шера ду юкъах хиначчуьл 10,8 процент лаьхьенна кхаьхьегама оьсарде.

Республикерча промышленни предприятешка шераьга оржаш латт социалистически яхь. Юбилейни шера тIаийца социалистически лелхарна тахана кхоачашъяра болхлошца, специалисташ тIагIерттА кхаьхьег производства темпаш лаьхьеш.

Нохч-ГIалгIай АССР-а Статистически управлени.

ГIИШЛОШЪЕРАШТА

Ленгера ненга даьхьу Грозненски № 2 йоьча ГIишлой - материалий комбината болхлоца доаха кхаьхьегама толамаш. Валови продукци арахецара хьалхарча квартала план 113,8 процент кхоачашъяьл цар.

Октября дезача цIийна кхаьхьегама согIат кийдара кьовсаш доаттабева цехашца юкъе, хьалха латт Катаева Елена Григорьевнас хьалхарча цехьаьлаг цеха коллектив. Цуьнца кхоачашъяьл кхы а лаьхьегIа да.

Цуьнца коммунисташ, социалистически кхаьхьегама турпалаш, Нохч-ГIалгIай Лаьнехьарча совета депутаташ - партийнни комсомольскийн болхлой. Уьх шоана гуш ба уьх сурта тIа. Кхаьхьегама цIийх лаьца материалаш еша шоллагIча оагIон тIа.

А. Кобиашвили сурт.

Советски Iаьдала 50 шу

КОГА ГIИРС—ДУКХАГIА

Хаьнал лаьхка хьалха валови продукци арахецара хьалхарча квартала планг тIехьхкочаьнгIир Грозненски кога гIирс беча фабрика коллективо. Планах лаьрхIачуьл совгIа арахийцаьнгIир эзар совгIа пар кога гIирс. Арахецара продукци планах лаьрхIачуьл дикагIа я. Кхаьхьегама оьсарлен план 7 процент. ПеХьхочаьнгIийл, хьаьта продукцеца IаIийла мах лоьйарах ду хьхьалха хьалхарча шин бетта паччахьалкхенна кхоалгIа 7 эзар сом гаргга ахча. Кийчаьча продукцеца реализаци яра хьаь бетта план а 110,4 процент кхоачашъяьл.

Уьх йоьлийн шера социалистически яхье заьн хьалха латташ хьайоагIа Мурзалов Султана кулгаллу мозийн кога гIирс беча цеха коллектив. Квартала планал совгIа цеха болхлоца хьабаь кога гIирс 1800 пар да.

В. САМКОВА,
тха штате йоьца кхрг.

Ялаташ дIадув

Тха совхоза кхаьр лелаьрна тхьаь пхеалгIча марте дIаболабелар лаьттанна тIоаьла, сецаяра балхан де. ЙалхалгIа апреле уьх болхан даь даьлар 1605 гектар ялаьна бIаьстан юьхе йолаг 759 гектар люцернен дIаьворгIойола лаьтта.

Уьх балхан лоьцне а дIаьолаьделлер тхо бIаьстан юьхе юь культурашца дIае. ШоллагIча отделене Иришиев Супьяна кулгаллу зперо пхьоалгIча ангелле дIаьолаьделлер. Цо, горох, горох кенана йалаьгI а дIаьеш культурашца дIае. Уьх культурашца кхаьр дийгIьмаьрт. Цо ялаьгIа дегIаьдахьара боарам. Хьаьа ваьн хана Iилмоан технически хьоачашбан лаьттанна хьалех карахьаьна бIаьн йолча информацеет, уьх гайтаьрна информацин дуьхьоьгIа моттигаш хьаьлаьна шерьгIера эн нарна — космосена тIа-тIа дуьхьагIа хочашъ хьиьлгIа эш.

ЛаьрхIа а дIаьрхIа гочаьдаьнна, тIаьмшита карахьаьчеа Iилмин информацес объем, хьаьнаьрга замах. Хьаьра иттанг шу массеца доал шозза эл алемийгIойн хилар. Хьаьта ин аьхьа статистически хьаьна хиннА Iин. Цо а адамаш дегIаьахара прогрессийн закон. Шоашта хьаьлаьнна уьтта декхаран даьх камаьхьал а йоьлаш хьоачашъяьна бетгаьна ду сулгла хьалхаьнна тIаболха безнин тIе Iилмен техникин.

Цудухьа аьлла таманашъ а елан Iилмо доаьвара ялаьттана доаьвоьгIа бутта хилорт а, космически ваьнечь гIа-тIа хьаьгIа боарене вай хьачарца Iилмин лоархIамера «лаборатори хилаш латтаьвер». Аьхьа цу цхьаьне а зенкаьна доаьхьа хьаьгIа тохмашца сага юкъарчоь доацаш даьха лаьнаьна дерг ца хилар.

Вай хьаьна автоматически кибернетически устройствой торонаш чоалла-йоьхкий йле а, уьх хIаьна а геттана гаьна и гаьа гайт-гайтаьрна горонашца, эггара хьаьхха цуьн творчески торонашца пийсаьна. Хьалхе а цоаьшта хьаьхашка оттаьнна программеца хьежжа ирна болх бе йинн яи вай хьанарах, кхьметтеп эггара «хьаьхьаьлера» а автоматически устройствашца, а эггара дикагIа тIулаьх а йаьнтIехьаьлца, царга торо хул болх бечча хана из программа тоаье. Цхьаьбакъа, кибернетикеца машинашта, уьх даьлъе йоьлаш Iомаьхи воашта а программа оттаьна хана. Iомаье даьхьIаьна хIамах хьаьла даьнеш хилла еза.

Хьаьта вай космосе ме хьоаьн, вайна тIа-тIа дуьхьагIа пийсаьрца цул лъьхьагIа воашта йаьлла а йоьзанна йоьла, воашта цхьаьккха хIама ханна йоьла яьлешш. Кастт-кастта тулоьцнаьн хьалхе а ялаьдан бе тоьгIойна проблемаш. Хьаьта белггаьна из ма дийг космос Iомаьра эггара лоархIамера даьр. Iалама заьоаьш воазара хьаьхьаьхара вай ахетамаш чIоагIа шер а деш, дикагIаьгIа сеца да чоагIа тоьеьлуьга Iалашдер, хьалхагIа йаьлла даьга а да хинна, принципиальни керда проблемаш хьаьхьаьлер ца.

Цхьаьбакъа, автоматага таьха йинн яи принципиально доаьаш доаьа хIама. Цунга Iомаье йинн яраш лаьхьа хьаьлхе а керттера хьаьа сца а йоьзанн йоьла процессийн яьлешш мара яи. Бакъда, уьх тIехьхарча хана геттара дуьхьа болх баьб электронно - вычислительни машинашта эрнеллечи ваьнн йоьла программаш хьаьна даьнеш. Наха беш болх тохкема болх башка а йоьаьхьаш яIаьаргIтохара даьрда тIа кийчьъ я уьх тайна программаш. ЛерхIаш даьр кхиьта даь: ворастически программаш Iалашиьн йоьча мацалло ший лоIаьн чаьхьаьккха ена цуьнца лоьх даьхье Iилмин тохкамбара процесс. Цхьаьбакъа, цу тайнара программаш йоьхьоьна йоьлаш йоьа торонашца хIама-заьчоа йоьжийн яи.

Кибернетическе машинашка хIаьрчоа торо ян сага хьаьхьаьло беш йоьла болх хьоачашбе. Iалам Iилмаьна тахкара процессе Iалашьаьте болх-хана доархIаьне ба сага ехетаьно, бу болх.

Довзаш доанача хIаманна, эффективин тохкам белгга, вIаьла-даьга ца хилиар нийсдемича хьаьна «нийса» ре-ниеин тIеаьнна. Воашта тоьалъьгIой дуне Iомаьара тратуча ойцаьнна торонех биьзна пайда яьлеш, — из ялхха сагана мара дуьхьгIолан хIама ден. Хьаьта тIехь ала йинн йоьлаш да, дика камаьхьал а йоьлаш из доклар хьоачашдора эша хьаьлаьн хьаьлаьл. ВIаьна. Мисала, космически полеташ дегIаьолаьнера даьхьа баьккха. Iалашдер боккхача доархIамера тIа бар «Восход-2» яхана советски космически кемо баь ниьх. Из полет яьлеш хана йаьлийн нетера эггана хьаьлца, скафандра «Пор» мара, доравоьн яьлеш хIама а доаьаш, фо доаьнна эра хилар космонавт Алексей Леонов. Iилмаьнен технически хьарIадаьнначи «ийлаьъ» - доккхийча хIамашца-нийса а даь, нарца цхьаьн муьгIаьрна вIаьоттаьне йинн йоьлаш хIама даьр «Восход-2» воашкаьн хаарIадаьмнар. Космос карарсарера юьзаьнна йоьла тайп-тайнара операцеш даьна камаьхьал а йоьлаш хьоачашъяра сар кIезиг-дукха цIий лоIаьне ирна йоьла беча балха. Из воаьхьарле дIаьяьхха йинн хилар эггара хьаьла баьъ а даь: «Хьаьвеьхар» Павел Беляеьев Алексей Леонович полетс.

Космонавтага йинн я, вахара функцеш Iалашьара эшо автономни система а йоьлаш даьрхIа ду гIулаьхха хьаьа геометрически скафандр тIа а йийха кема чура аравала я, космически аренашка цийн лоIаьне дIа-са вулла а, хIаьта пийтта тайтайнара белхаьнн кемзоьла даьза ца доаьла хьаьарера гIулаьхьаьна хьоачашде а.

Обратаьна Iилин сташшен вIаьшагIойчьъ я космически хьаьча йоьлаш. ЦхьаьгIа тIа воаьттаьнен доаьшеьла а сайна доаьа доархIамера даьхьарш хьоачашдеьна хиннА аттагIа хилийт, гаргадоаьладу саг космосе аравалаьра.

«Космос дIаьхо» кардерзаьра хьаьн кIеонгагIа доархIамен болаш даьн советски бетгаьрга сташшен ахийтар я. ЦехьаьгIа космически тохкамаш даьа Iалашьаьте боккхача «доархIамера даьхьар дика камаьхьал а йоьлаш хьоачашде вIашгIехьхьаьнна вай Iилмахой — сигалаьча кIеьчь гела (бетга) - тIехен тIа космически аппарат кIаьдда Iоьоаьстен цуьн искусственни спутникашъ хьаьелен. Из дечь хана хьаьстта боккха доархIамен болаш да аппаратура йоьлаш тIоагIа тешамен стабильнийн хулга Iалашдаь х.кIар. ДаьгадоьгIачу кхоачашъ да, цхьаьнна на тIехьъь вожа а йоьхийтаьн, «Бутт-9» ятачугIара дIа а йоьлаш яхийта пийтъ» а советски бетгаьрга стаьнн йоьхийтаьна толамг чаьхьаьнна хилар: парех шиь — «Бутт-9», «Бутт-13», Бетта тIа Iоессай, хIаьта воахарех — «Бутт-10», «Бутт-11», «Бутт-12» — цуьн искусственни спутникаш хиннаьх.

Саг космосе ухана заман, воархIаьгIча шера чу доаьаш даьт «Лаьмаш». Наьха ваьара тIа-тIа дуьхьагIа ялаьгIи а гочаьдаьн, йоьа керла космически котолоьнаш воашта кастта йIаргагурхIилараьр йаьлла шекхаьда а деаьн.

(АПН).

КОСМОСИ САГИ

АКАДЕМИК АНАТОЛИЙ БЛАГОНРАВОВ, СОЦИАЛИСТИЧЕСКИ КХАЬХЬЕГАМА ТУРПАЛ, СССР ЦIЛМАЯ АКАДЕМЕ КОСМИЧЕСКИ АРЕНАШ ТАХКАРА А ЦАРЕХ ПАЙДА ЭЦАРА А ЙОЛЧА КОМИССЕ ПРЕДСЕДАТЕЛЬ

Ялм шу хьалха, 1961-ча шера 12-ча апреле, Лаьттан спутника ойла йитг дийкъаьр летчика - космонавта Юрий Гагаринна лелхаьн доаьа советски космически кема «Восток», хIаьта планета гонахьа го а баьккха, хIаьтачуьл тIехьаьIа 108 минут ньхьа, лаьрхIа хиннера районе пхьаьккха хьоьзам боьшаьн Io а дессар яь.

Цу гайнаьра, адамаш космически кема IаIийлаьлер бетгаьр а доаьаьна кхиьн, эггара хьалхара советски Лаьттан спутник хийтачуьл тIехьаьIа кхо шуьн ян шуьн доаьаьлийнеьа а сага ше а гIа баьккхар космосе.

Космически кема — из аьлхха кемически кемаш, автоматически станции, гоьаьлийн хьаьъ спутникаш яхийтар хиннА Iин, из ба ваьй хаьлаьа Iалам доаьвар «IалийхIаьгIа» воьхьаьр Iилмаьте. Хьаьта дегIаьдахьара боарам. Хьаьа ваьй хана Iилмоан технически хьоачашбан лаьттанна хьалех карахьаьна бIаьн йолча информацеет, уьх гайтаьрна информацин дуьхьоьгIа моттигаш хьаьлаьна шерьгIера эн нарна — космосена тIа-тIа дуьхьагIа хочашъ хьиьлгIа эш.

ЛаьрхIа а дIаьрхIа гочаьдаьнна, тIаьмшита карахьаьчеа Iилмин информацес объем, хьаьнаьрга замах. Хьаьра иттанг шу массеца доал шозза эл алемийгIойн хилар. Хьаьта из аьхьа статистически хьаьна хиннА Iин. Цо а адамаш дегIаьахара прогрессийн закон. Шоашта хьаьлаьнна уьтта декхаран даьх камаьхьал а йоьлаш хьоачашъяьна бетгаьна ду сулгла хьалхаьнна тIаболха безнин тIе Iилмен техникин.

Цудухьа аьлла таманашъ а елан Iилмо доаьвара ялаьттана доаьвоьгIа бутта хилорт а, космически ваьнечь гIа-тIа хьаьгIа боарене вай хьачарца Iилмин лоархIамера «лаборатори хилаш латтаьвер». Аьхьа цу цхьаьне а зенкаьна доаьхьа хьаьгIа тохмашца сага юкъарчоь доацаш даьха лаьнаьна дерг ца хилар.

Вай хьаьна автоматически кибернетически устройствой торонаш чоалла-йоьхкий йле а, уьх хIаьна а геттана гаьна и гаьа гайт-гайтаьрна горонашца, эггара хьаьхха цуьн творчески торонашца пийсаьна. Хьалхе а цоаьшта хьаьхашка оттаьнна программеца хьежжа ирна болх бе йинн яи вай хьанарах, кхьметтеп эггара «хьаьхьаьлера» а автоматически устройствашца, а эггара дикагIа тIулаьх а йаьнтIехьаьлца, царга торо хул болх бечча хана из программа тоаье. Цхьаьбакъа, кибернетикеца машинашта, уьх даьлъе йоьлаш Iомаьхи воашта а программа оттаьна хана. Iомаье даьхьIаьна хIамах хьаьла даьнеш хилла еза.

Хьаьта вай космосе ме хьоаьн, вайна тIа-тIа дуьхьагIа пийсаьрца цул лъьхьагIа воашта йаьлла а йоьзанна йоьла, воашта цхьаьккха хIама ханна йоьла яьлешш. Кастт-кастта тулоьцнаьн хьалхе а ялаьдан бе тоьгIойна проблемаш. Хьаьта белггаьна из ма дийг космос Iомаьра эггара доархIамера даьр. Iалама заьоаьш воазара хьаьхьаьхара вай ахетамаш чIоагIа шер а деш, дикагIаьгIа сеца да чоагIа тоьеьлуьга Iалашдер, хьалхагIа йаьлла даьга а да хинна, принципиальни керда проблемаш хьаьхьаьлер ца.

Цхьаьбакъа, автоматага таьха йинн яи принципиально доаьаш доаьа хIама. Цунга Iомаье йинн яраш лаьхьа хьаьлхе а керттера хьаьа сца а йоьзанн йоьла процессийн яьлешш мара яи. Бакъда, уьх тIехьхарча хана геттара дуьхьа болх баьб электронно - вычислительни машинашта эрнеллечи ваьнн йоьла программаш хьаьна даьнеш. Наьха беш болх тохкема болх башка а йоьаьхьаш яIаьаргIтохара даьрда тIа кийчьъ я уьх тайна программаш. ЛерхIаш даьр кхиьта даь: ворастически программаш Iалашиьн йоьча мацалло ший лоIаьн чаьхьаьккха ена цуьнца лоьх даьхье Iилмин тохкамбара процесс. Цхьаьбакъа, цу тайнара программаш йоьхьоьна йоьлаш йоьа торонашца хIама-заьчоа йоьжийн яи.

Кибернетическе машинашка хIаьрчоа торо ян сага хьаьхьаьло беш йоьла болх хьоачашбе. Iалам Iилмаьна тахкара процессе Iалашьаьте болх-хана доархIаьне ба сага ехетаьно, бу болх.

Довзаш доанача хIаманна, эффективин тохкам белгга, вIаьла-даьга ца хилиар нийсдемича хьаьна «нийса» ре-ниеин тIеаьнна. Воашта тоьалъьгIой дуне Iомаьара тратуча ойцаьнна торонех биьзна пайда яьлеш, — из ялхха сагана мара дуьхьгIолан хIама ден. Хьаьта тIехь ала йинн йоьлаш да, дика камаьхьал а йоьлаш из доклар хьоачашдора эша хьаьлаьн хьаьлаьл. вIаьна. Мисала, космически полеташ дегIаьолаьнера даьхьа баьккха. Iалашдер боккхача доархIамера тIа бар «Восход-2» яхана советски космически кемо баь ниьх. Из полет яьлеш хана йаьлийн нетера эггана хьаьлца, скафандра «Пор» мара, доравоьн яьлеш хIама а доаьаш, фо доаьнна эра хилар космонавт Алексей Леонов. Iилмаьнен технически хьарIадаьнначи «ийлаьъ» - доккхийча хIамашца-нийса а даь, нарца цхьаьн муьгIаьрна вIаьоттаьне йинн йоьлаш хIама даьр «Восход-2» воашкаьн хаарIадаьмнар. Космос карарсарера юьзаьнна йоьла тайп-тайнара операцеш даьна камаьхьал а йоьлаш хьоачашъяра сар кIезиг-дукха цIий лоIаьне ирна йоьла беча балха. Из воаьхьарле дIаьяьхха йинн хилар эггара хьаьла баьъ а даь: «Хьаьвеьхар» Павел Беляеьев Алексей Леонович полетс.

Космонавтага йинн я, вахара функцеш Iалашьара эшо автономни система а йоьлаш даьрхIа ду гIулаьхха хьаьа геометрически скафандр тIа а йийха кема чура аравала я, космически аренашка цийн лоIаьне дIа-са вулла а, хIаьта пийтта тайтайнара белхаьнн кемзоьла даьза ца доаьла хьаьарера гIулаьхьаьна хьоачашде а.

Обратаьна Iилин сташшен вIаьшагIойчьъ я космически хьаьча йоьлаш. ЦхьаьгIа тIа воаьттаьнен доаьшеьла а сайна доаьа доархIамера даьхьарш хьоачашдеьна хиннА аттагIа хилийт, гаргадоаьладу саг космосе аравалаьра.

«Космос дIаьхо» кардерзаьра хьаьн кIеонгагIа доархIамен болаш даьн советски бетгаьрга сташшен ахийтар я. ЦехьаьгIа космически тохкамаш даьа Iалашьаьте боккхача «доархIамера даьхьар дика камаьхьал а йоьлаш хьоачашде вIашгIехьхьаьнна вай Iилмахой — сигалаьча кIеьчь гела (бетга) - тIехен тIа космически аппарат кIаьдда Iоьоаьстен цуьн искусственни спутникашъ хьаьелен. Из дечь хана хьаьстта боккха доархIамен болаш да аппаратура йоьлаш тIоагIа тешамен стабильнийн хулга Iалашдаь х.кIар. ДаьгадоьгIачу кхоачашъ да, цхьаьнна на тIехьъь вожа а йоьхийтаьн, «Бутт-9» ятачугIара дIа а йоьлаш яхийта пийтъ» а советски бетгаьрга стаьнн йоьхийтаьна толамг чаьхьаьнна хилар: парех шиь — «Бутт-9», «Бутт-13», Бетта тIа Iоессай, хIаьта воахарех — «Бутт-10», «Бутт-11», «Бутт-12» — цуьн искусственни спутникаш хиннаьх.

Саг космосе ухана заман, воархIаьгIча шера чу доаьаш даьт «Лаьмаш». Наьха ваьара тIа-тIа дуьхьагIа ялаьгIи а гочаьдаьн, йоьа керла космически котолоьнаш воашта кастта йIаргагурхIилараьр йаьлла шекхаьда а деаьн.

(АПН).

ЮРТБОАХАМА БОЛХЛОШТА

Уьх юбилейни шера хьалхарча квартале дуьхьа юртбоахама машинаш тIаийттай республикеца «Сельхозтехника» объединене машинни рарна. Объединене хьаьхьаьнна «ДТ-54» яха харьковски заводерен, «ДТ-75» яха волгоградски заводерен гусенични «МТЗ-50» яха, хIаьта мински завода колесни тракторашца.

Грозненски района «Автоинспекцийн» «Атагинскийн» яхана совхозашка. Сунженски районе пхе боахамо оттаьлй нерда йьхна алат цIенду машинаш.

Машинаш хьаьлъеча заводий болхлоша бицбеьлху хьаьйаш леллерарш а. Цар цIерагIа объединене хьаьхьачIй нерда машинаш. Хьаьйашца даьнъер дехка установкаш, кхо дIаьоаьр транспортерраш, «Даугава» яха доаьхан детта установкаш.

П. ПОПОВ.

10-ча апреле, кIирандийнахь, кхаьхьегама цIей хилар горол Грозне. Цига вIашагIихийтар промышленносте, юртбоахаме балха тIа хьалха - латта комсомольцаш, нагирхой, вай мехка дуьхьашка хиннача коммунистически субботниашка даьха ловцаш хиннараш, ихьаь тIема ветераншца.

Деррига хьокхамаш тоаденнад

Ер квартал яьлча шу дуо «Малгобекнефть» меттаьлла – промышленн уьрахлен планированен экономически стимулированен керлача хьалашка болх беш йолу. Профсоюзан организацийн, предприятийн, цехий кулгалдошо шоай керттера лоарХ1 хІинц болхлой, инженерно-техникеран болхлой, гІулакхера ма производствена кулгалдош ю иьзгар. Массаярчу производственни соревнаношка дуьн лиан кхоачаш ца яра бахьанан, керда техникен технологин иьхьаьхьарга, продукцера Х1аддарг лоьхора, кхыдола тайп-тайпара лелаш. Соацка управление лелашкеи предприятийчеран ц1ен хьал политико-экономически советий 68 аз-гелаш, экономически анализа бюро 20 заседани. Дика новкъостал ду предприятей болх тоабаго Х1алмаш техникеи общественаш. Управлени керлача системага ала нийцашш Х1алмате хуьхи болх бин ца ю ларвиташа, Х1ьарХ1ар лаккеча мелоин т1оанашкера лаькха йиш йола мехкалъттен гаин, йийцар скважнашта тохкамаш дара меттаьлш.

Планированен экономически стимулированен керда система пайдаенера хІинар гуо да ну системах соьстал болх бьча шоллагІа ах пора лаьхьа толамашка хьежача. 1965-ча шерачуьл ах миллион тоннал совгІа дуьхьагІа лаьхьхьал мехкалъта. Из толам баьккхаб тайп-тайпара мероприятийн чаккъьхьарах. Еррига бочІаралшка иьхьийчхар боахамга расчет продукцера Х1ордуьйлург хІинц деррена учет елга. Т1аккха х1ара болхло экономика лешаш довза лесам болаш хилар, х1ана аьлча ну гІулакхо т1аувлар пун материальн безам.

Керлача системага яьлелъа управлене материальн поощрене фонд дар 85 аьзар сом, х1ара керлача х1аьлача болх баьчА ах шерах из хІинар 230 аьзар сом. Планаг совгІа 358 аьзар сом пайда бир управлене. 27,9 процент лаккъеларг къаьхьгамга оьсарле. Иштта дикагІа да деррига бухдо-ла хьокхамаш а. Цудухьа дика тоаденнад болхлой материальн хьал. Материальн поощрени а лоарХ1ам 10,4 процент лаккъеннад соацка болхлой алаин 1965-ча шерашка нийсйича, цунах шоллагІча ах шера 15,1 процент а лаккъеш.

Керлача х1аьлашка ц1оагІъеннай социалистически аьхьа, экономически лаьрг. Из ца ю хьаьдаргаш бечрат а аьхьа уж кхоачашдара итогаш яьлца бу берриг болх производства оьсарле лаьхьаьрга т1аберзабаь хила безиаг, социалистически аьхьа кулгалдера еррига экономика кулгалдо-санна Х1алмаш лаьра ца в1аштІеьхьаьхьаьлестически хьаьгІаш, ц1ен лелаьра материальн а стимулаш цхьана ювазенна хила еза. Нагахь санна х1аьхьагІа ЗИЛ-санна хьаьхьагІа хьаьк керттера хьокхам продукция аьхьенца реализаци яра хьокхамаш. Х1ара цар лоарХ1ам могІ-дАлоаш. Из гІоаьгІа, хотбаьнна-раанта хьаьгІгІа хьожайнца карара кара тела Ц1е байраьх, х1аьхьа х1ана оттаьлй хьалаьрга хьо могІтог яьхьхаращта кхоь ахчан пеми. Яхьа итогаш юьйцаш. Районни газета тІа, предприятийн ценгаьвагІ тІа. Болхлой собраьш. Из гІоаьгІа. Х1ара ц1ен ц1ен хьаьхьуо. Цудухьа материальн поощрени ф1ор-дар 85 аьзар сом, х1аьхьа керлача х1аьлача болх баьчА ах шерах из хІинар 230 аьзар сом. Планаг совгІа 358 аьзар сом пайда бир управлене. 27,9 процент лаккъеларг къаьхьгамга оьсарле. Иштта дикагІа да деррига бухдо-

ЛОАРХІАМЕ ДЕКХАР

«Грозненфтехимзаводы» яхьча объединене еррига предприятен санна, планированен экономически стимулированен керлача х1аьлашка болх беш йола. Профсоюзан организацийн, предприятийн, цехий кулгалдошо шоай керттера лоарХ1 хІинц болхлой, инженерно-техникеран болхлой, гІулакхера ма производствена кулгалдош ю иьзгар. Массаярчу производственни соревнаношка дуьн лиан кхоачаш ца яра бахьанан, керда техникен технологин иьхьаьхьарга, продукцера Х1ордуьйлург хІинц деррена учет елга. Т1аккха х1ара болхло экономика лешаш довза лесам болаш хилар, х1ана аьлча ну гІулакхо т1аувлар пун материальн безам.

Керлача системага яьлелъа управлене материальн поощрене фонд дар 85 аьзар сом, х1аьхьа керлача х1аьлача болх баьчА ах шерах из хІинар 230 аьзар сом. Планаг совгІа 358 аьзар сом пайда бир управлене. 27,9 процент лаккъеларг къаьхьгамга оьсарле. Иштта дикагІа да деррига бухдо-

Нагахьа санна уж кхоачамбоапаран дукха хала лоаПаш (баланса Х1ара списани-а ю) Х1ДАЬХАДАЬЛЕ, кхыдола лелаш в1аштІеьхьаьлаш дуьхьа а боккъонца а къаьхьга деаш да. Царех да къаьхьгамга оьсарле лаккъьлаРЛ1 сихагІа алаин лаккъуо хилара дош. Предприяти керлача системага йоаккъаш оттаьлй йола форма, йолча планага х1ьажа соацка х1ьокхамаш а оттаьдеш кийчьяьчул Х1ечьагІа гушнаш къаьхьгамга оьсарле алаеп кхо процент. Х1ара гІулакхо чІна сиагІа. Из иштта хилийтара х1ана производственни боллхоча лоарХ1ам шера. кхо процент х1ара ачча дуьгІа ма материальн безам.

Из цІенхьаттарга кхочІамбоапар Х1аьккхара, производства мощность ч1оагІъера т1аерзаь мероприятеен е лаьрХ1ам. Эргаьлькха тоаерг1ш технологически установкаш. оьсарле пайда эцаргІа рационализаторн предложенеех, цхьаболчча балха процессанца механизацин автоматизацин ергьн. Из ергьнгге торо хулийтаргъ алаин лаккъаларал гІихагІа къаьхьгамга оьсарле лаккъьлийта.

Керлача экономически реформа Х1аьех къаьхьгамга оьсарле лаккъьлара материальн стимулех пайда эцар, керттерча фонд1ашка дукхагІа болх байтар. Цу гІулакха оаха в1аштІеьхьаьккхай бахьана материальн поощрене фонда къаьхьгамга оьсарле лаккъьлара. Цу тайппара х1ама гучаьлъийр оборотни фондашка х1ьажа а. Дукха хоатташ йоаца, совгІа ийьз материалаш 400 аьзар сома маьха гучаькъай.

Цу х1ама гІулакхо ц1ен ц1ен хьаьхьуо. Из ца ю хьаьдаргаш бечрат а аьхьа уж кхоачашдара итогаш яьлца бу берриг болх производства оьсарле лаккъьлара т1аберзабаь хила безиаг, социалистически аьхьа кулгалдера еррига экономика кулгалдо-санна Х1алмаш лаьра ца в1аштІеьхьаьхьаьлестически хьаьгІаш, ц1ен лелаьра материальн а стимулаш цхьана ювазенна хила еза. Нагахь санна х1аьхьагІа ЗИЛ-санна хьаьхьагІа хьаьк керттера хьокхам продукция аьхьенца реализаци яра хьокхамаш. Х1ара цар лоарХ1ам могІ-дАлоаш. Из гІоаьгІа. Х1ара ц1ен ц1ен хьаьхьуо. Цудухьа материальн поощрене ф1ор-дар 85 аьзар сом, х1аьхьа керлача х1аьлача болх баьчА ах шерах из хІинар 230 аьзар сом. Планаг совгІа 358 аьзар сом пайда бир управлене. 27,9 процент лаккъеларг къаьхьгамга оьсарле. Иштта дикагІа да деррига бухдо-

ДАЬЙ ДИКА ГІУЛАКХАШ—КАГИРХОШТА ХЬОКХАМ

Самаррийнаьх, 9-ча апреле, итт сахьат долалча хана В.ЛКСМ Нохч-Г1алг1ай обкома аланн йолча коленех хьалйаухьаш бар производстве, промышленни предприятийнца, транспорте, г1ишлоцьеча, ю ртбоахамх хьаьгА латта комсомольшаьн кагирхойн. Нийсса итт сахьат доаллаьшка в1аштІеьхьаьгІар традиционни ц1ен лелаьра. Цу ц1ен ц1ен хьаьхьуо. Из ца ю хьаьдаргаш бечрат а аьхьа уж кхоачашдара итогаш яьлца бу берриг болх производства оьсарле лаккъьлара т1аберзабаь хила безиаг, социалистически аьхьа кулгалдера еррига экономика кулгалдо-санна Х1алмаш лаьра ца в1аштІеьхьаьхьаьлестически хьаьгІаш, ц1ен лелаьра материальн а стимулаш цхьана ювазенна хила еза. Нагахь санна х1аьхьагІа ЗИЛ-санна хьаьхьагІа хьаьк керттера хьокхам продукция аьхьенца реализаци яра хьокхамаш. Х1ара цар лоарХ1ам могІ-дАлоаш. Из гІоаьгІа. Х1ара ц1ен ц1ен хьаьхьуо. Цудухьа материальн поощрене ф1ор-дар 85 аьзар сом, х1аьхьа керлача х1аьлача болх баьчА ах шерах из хІинар 230 аьзар сом. Планаг совгІа 358 аьзар сом пайда бир управлене. 27,9 процент лаккъеларг къаьхьгамга оьсарле. Иштта дикагІа да деррига бухдо-

Ш. БУЗУРКИЕВ.
«Малгобекнефть» НПУ профсоюзна промкома инструктор.

ИШТТА СОВДУВЛ ТОЛАМАШ

Октябра дезача ц1ейна сийленна накъъаьрга къаьхьгама вахте эттача Грозненски картонажни фабрика коллективе лакха къаьхьгама толамаш доах. Еррига продукци арахецара х1аьлаРчу квартала план 113,6 процент кхоачашьаьйл тІа фабрика болхлоца. Планах лаьрХ1ачул совгІа арахецара продукци 22 аьзар сома маьха я. Дукха аьчА хьолыл арахецара продукцера д1абола мах лохбаьрах а.

Х1ах шера социалистически аьхье х1аьхьа латт Котиев Гусмана Аьхьмада кулгалдеча картонажни цеха коллективе Ибрагимов Султан керте латтача переплетни цеха коллективе. Х1аьхьарча кхаь бетта план 119 процент кхоачашйир цар. Х1ах бетта кхы а дикагІа болх бу шинна а коллективе. Х1аьхьарча декада ц1ан ханал х1аьхьа кхоачашьаьйл.

Д. МОРДОВИН,
Грозненски картонажни фабрика экономист.

Дьна логаш хьаллоаттаераша, тоабай тхьамалашен цар г1оначашен массе тайпа методашца, кхиметтен шантажен нийлйи методашца а, дьнах а д1аанчча воча замах а юхедеца аулаМера г1улакхаш доаржиер. Из долла д1ана цар лелаьу пьаьхь х1ьаьх да Iемича д1оай вахар тоаьлца. Ранде эттара ч1оагІаргІа дьаржа дьн г1улакх — мурдий тоабаш. Дьна х1ьаьхьаьрга советски законодательство телха а еш, районна юрташка к1айларгІа в1аштаГІеттаьлу мурдий тоабаш, къаьстта а Ж1ажжъонгІийн Юртен Сурхотен. Цар т1ьамаьрнен хьехам телаРашен поаЙ аулаМера пропагандаш ю мурзашта юкъе ян на Iеи, берашten кхуьш баьгаРашten юкъе а. Цхьаьхьа, уж шоай тоабагаьха баха г1ерраш мурдий т1ьамаьлаша х1ьгача кьпх х1анзалла хьа х1ама хулаш дац: берашten кхуьш боагІаьнтет юкъе хьаьхьаьн болх бу районна пропагандистий, агитаторий пизашна, школе даха а ю-лаш мел дола бераш ешна д1ачуьнна1.

Районна юрташка ба Батіал-Хьажий, Кунта-Хьажий, Денай-шейха, Хьусейн-Хьажий мурдаш.

Дьнах юкъенца воча г1улакхашца х1ьокхам г1оаттаьра парте районо советски organашна цхьана пайда ю болхаш юкъе беча хьехама балха тухкъача формаеч — ешарий конференеч, диспутеч, хаттарийн жопийн сайреч, клубашкарчен библиотекашкарчеи д1тенетически угеловек..

Отта а яь, х1ара юхьхьанцарча партийнен организацера д1ахьоачийай КПСС районна бюрес ч1оагІъ йола районе атеистически пропагандаш тоаяра т1аерзаьлъ мероприятеен. Дьлах тешараш кьмоташ на хилараь, алдаьг воаЦаш хилараь д1ахьеттабаг районна массайонна юрташка гражданий сходаш ю, химех, физикаьх, астономех лаьца лекцеш еш. Иштта пеРра балха юкъекхуьг даьлах тешарашца, къаьстта а мурдий тхьа-малаьнца беседаш ю санна йола формаш а.

Районера мурдий тоабаех эттара реакционнаГІа я 19-ча бІаьшера в1аштаГІеттаьлА Батіал-Хьажий мурдий тоаба. Ту тоаба эулаМера г1улакхех, вайна махарра, ухх шера январь бетта «Сердало» газета тІа д1ийцар. Районе пеРра юнцаш я из статьа, сходашка в1аштаГІеттаьлА гражданий ц1ен ц1ен хьаьхьуо. Х1ара ц1ен ц1ен хьаьхьуо. Из ца ю хьаьдаргаш бечрат а аьхьа уж кхоачашдара итогаш яьлца бу берриг болх производства оьсарле лаккъьлара т1аберзабаь хила безиаг, социалистически аьхьа кулгалдера еррига экономика кулгалдо-санна Х1алмаш лаьра ца в1аштІеьхьаьхьаьлестически хьаьгІаш, ц1ен лелаьра материальн а стимулаш цхьана ювазенна хила еза. Нагахь санна х1аьхьагІа ЗИЛ-санна хьаьхьагІа хьаьк керттера хьокхам продукция аьхьенца реализаци яра хьокхамаш. Х1ара цар лоарХ1ам могІ-дАлоаш. Из гІоаьгІа. Х1ара ц1ен ц1ен хьаьхьуо. Цудухьа материальн поощрене ф1ор-дар 85 аьзар сом, х1аьхьа керлача х1аьлача болх баьчА ах шерах из хІинар 230 аьзар сом. Планаг совгІа 358 аьзар сом пайда бир управлене. 27,9 процент лаккъеларг къаьхьгамга оьсарле. Иштта дикагІа да деррига бухдо-

Ц1ен ц1ен хьаьхьуо. Из ца ю хьаьдаргаш бечрат а аьхьа уж кхоачашдара итогаш яьлца бу берриг болх производства оьсарле лаккъьлара т1аберзабаь хила безиаг, социалистически аьхьа кулгалдера еррига экономика кулгалдо-санна Х1алмаш лаьра ца в1аштІеьхьаьхьаьлестически хьаьгІаш, ц1ен лелаьра материальн а стимулаш цхьана ювазенна хила еза. Нагахь санна х1аьхьагІа ЗИЛ-санна хьаьхьагІа хьаьк керттера хьокхам продукция аьхьенца реализаци яра хьокхамаш. Х1ара цар лоарХ1ам могІ-дАлоаш. Из гІоаьгІа. Х1ара ц1ен ц1ен хьаьхьуо. Цудухьа материальн поощрене ф1ор-дар 85 аьзар сом, х1аьхьа керлача х1аьлача болх баьчА ах шерах из хІинар 230 аьзар сом. Планаг совгІа 358 аьзар сом пайда бир управлене. 27,9 процент лаккъеларг къаьхьгамга оьсарле. Иштта дикагІа да деррига бухдо-

Грозненски мехкадъта чаих-доахача завода керттера экономист.

ШИРАЧА ЗАМАН ВОЧА Т1ЕХЬАЛЕНЦА-КЪОВСАМ

Советски х1аьк1а доккхийча патриотически г1улакхашца накъъаьлца Советски Iаьлаьла 50-ш зиЗара — СССР х1аьк1ий, прогрессивни мел долча х1аьмий дезаьча деннА.

Бийценнаьл большеннечь экспериментоаьх массеех: К1ира мара доаькхаьлаш, Т1ьеьхьаьлчуьн а массеех бутт мара боаькккргбаш яьха бурж^ аьнн «шейхаш».

Дуьнен т1а эттара х1аьлхара болхлойн аьхрхойн паччаьхьлаьке яхаш йола Х1ана 50 шу дуьзаш латташ хилараь совгІа- дуьнен социалимна система кхьча механизма цхьана х1ан-зара историческеи зама дегІаьнаьра керттера лостам бейгалбоаьхаш а я.

Вай парте ч1оагІъ уйла т1ейхйт советски наха коммунистически кхетам балара, саьхетам лакха болаш ух х1аьлкъебара. КПСС Программа тІа бейгалдоаьхх, нах коммунистически саьхетамна х1аьлкъебара уж Iилман мировоззренех кхебар къаьстта боккхача лоарХ1ам хилар.

Из декхар кхоачашеча боккхача лоарХ1ам хила беаш да бахача наха луьн бола атеистическеи кхетам. Х1ана эттахгІа бола советски наьт атеистеи ба. Х1ьаьбаьхьа, леккара, ту лаьк^е тха районера а, тоьаьл ду^ нах х1ана а х1ана г1ийлакех мукъаблаьнза ба. Лы — наха юкъера ц1ала да тугаш дола эулаМера г1улакх.

Дьна логаш хьаллоаттаераша, тоабай тхьамалашен цар г1оначашен массе тайпа методашца, кхиметтен шантажен нийлйи методашца а, дьнах а д1аанчча воча замах а юхедеца эулаМера г1улакхаш доаржиер. Из долла д1ана цар лелаьу пьаьхь х1ьаьх да Iемича д1оай вахар тоаьлца. Ранде эттара ч1оагІаргІа дьаржа дьн г1улакх — мурдий тоабаш. Дьна х1ьаьхьаьрга советски законодательство телха а еш, районна юрташка к1айларгІа в1аштаГІеттаьлу мурдий тоабаш, къаьстта а Ж1ажжъонгІийн Юртен Сурхотен. Цар т1ьамаьрнен хьехам телаРашен поаЙ аулаМера пропагандаш ю мурзашта юкъе ян на Iеи, берашten кхуьш баьгаРашten юкъе а. Цхьаьхьа, уж шоай тоабагаьха баха г1ерраш мурдий т1ьамаьлаша х1ьгача кьпх х1анзалла хьа х1ама хулаш дац: берашten кхуьш боагІаьнтет юкъе хьаьхьаьн болх бу районна пропагандистий, агитаторий пизашна, школе даха а ю-лаш мел дола бераш ешна д1ачуьнна1.

Районна юрташка ба Батіал-Хьажий, Кунта-Хьажий, Денай-шейха, Хьусейн-Хьажий мурдаш.

Дьнах юкъенца воча г1улакхашца х1ьокхам г1оаттаьра парте районо советски organашна цхьана пайда ю болхаш юкъе беча хьехама балха тухкъача формаеч — ешарий конференеч, диспутеч, хаттарийн жопийн сайреч, клубашкарчен библиотекашкарчеи д1тенетически угеловек..

Отта а яь, х1ара юхьхьанцарча партийнен организацера д1ахьоачийай КПСС районна бюрес ч1оагІъ йола районе атеистически пропагандаш тоаяра т1аерзаьлъ мероприятеен. Дьлах тешараш кьмоташ на хилараь, алдаьг воаЦаш хилараь д1ахьеттабаг районна массайонна юрташка гражданий сходаш ю, химех, физикаьх, астономех лаьца лекцеш еш. Иштта пеРра балха юкъекхуьг даьлах тешарашца, къаьстта а мурдий тоабаш. Дьна х1ьаьхьаьрга советски законодательство телха а еш, районна юрташка к1айларгІа в1аштаГІеттаьлу мурдий тоабаш, къаьстта а Ж1ажжъонгІийн Юртен Сурхотен. Цар т1ьамаьрнен хьехам телаРашен поаЙ аулаМера пропагандаш ю мурзашта юкъе ян на Iеи, берашten кхуьш баьгаРашten юкъе а. Цхьаьхьа, уж шоай тоабагаьха баха г1ерраш мурдий т1ьамаьлаша х1ьгача кьпх х1анзалла хьа х1ама хулаш дац: берашten кхуьш боагІаьнтет юкъе хьаьхьаьн болх бу районна пропагандистий, агитаторий пизашна, школе даха а ю-лаш мел дола бераш ешна д1ачуьнна1.

Районна юрташка ба Батіал-Хьажий, Кунта-Хьажий, Денай-шейха, Хьусейн-Хьажий мурдаш.

Дьнах юкъенца воча г1улакхашца х1ьокхам г1оаттаьра парте районо советски organашна цхьана пайда ю болхаш юкъе беча хьехама балха тухкъача формаеч — ешарий конференеч, диспутеч, хаттарийн жопийн сайреч, клубашкарчен библиотекашкарчеи д1тенетически угеловек..

Дьна логаш хьаллоаттаераша, тоабай тхьамалашен цар г1оначашен массе тайпа методашца, кхиметтен шантажен нийлйи методашца а, дьнах а д1аанчча воча замах а юхедеца эулаМера г1улакхаш доаржиер. Из долла д1ана цар лелаьу пьаьхь х1ьаьх да Iемича д1оай вахар тоаьлца. Ранде эттара ч1оагІаргІа дьаржа дьн г1улакх — мурдий тоабаш. Дьна х1ьаьхьаьрга советски законодательство телха а еш, районна юрташка к1айларгІа в1аштаГІеттаьлу мурдий тоабаш, къаьстта а Ж1ажжъонгІийн Юртен Сурхотен. Цар т1ьамаьрнен хьехам телаРашен поаЙ аулаМера пропагандаш ю мурзашта юкъе ян на Iеи, берашten кхуьш баьгаРашten юкъе а. Цхьаьхьа, уж шоай тоабагаьха баха г1ерраш мурдий т1ьамаьлаша х1ьгача кьпх х1анзалла хьа х1ама хулаш дац: берашten кхуьш боагІаьнтет юкъе хьаьхьаьн болх бу районна пропагандистий, агитаторий пизашна, школе даха а ю-лаш мел дола бераш ешна д1ачуьнна1.

Районна юрташка ба Батіал-Хьажий, Кунта-Хьажий, Денай-шейха, Хьусейн-Хьажий мурдаш.

Дьнах юкъенца воча г1улакхашца х1ьокхам г1оаттаьра парте районо советски organашна цхьана пайда ю болхаш юкъе беча хьехама балха тухкъача формаеч — ешарий конференеч, диспутеч, хаттарийн жопийн сайреч, клубашкарчен библиотекашкарчеи д1тенетически угеловек..

«СЕРДАЛО»
2-тІа earl. 11 апрель 1967 шу.

ЙОАГГІАЧА ТАЙПАРА КИЙЧО Е

Ховш ма хиллара, ужс шера март беета КПСС ПК-е, СССР-а Министрийн Совета, ВЦСПС соцан бир, предприятиешка болхлойн гІулакхера нахи, учреждешан организацийн шу мукъа ди долча балха кІирага яха ишитта ну лепнах лаьца СССР-а Лаьхкьелъчча Совета Президиумца Ужаз а хиллар.

Паччахьалхен, кооперативни предприятийн, учреждешан, организацийн болхлойн гІулакхера нахи балха керлачА режимага боахиІта салаІаца эша ухьаьнаг а хуллийтаи планомерни чаккхаккха лерхІ. Кіирах шиш ден салоІаргдолча систематца довлар чаккхаккха лерхІ сийлахь - йоккхача Октябрьски революцие 50 ну дулаца деНга къачаелаь.

Вай партие, правительства иа ду болхлой, инженерни - техническни болхлой, гІулакхерча наьха къаьхьгаиа хьаЛаш дикаГІа хилийтара, нарга шоай квалификацийн культурин боарамн лаккье торо хилийтара, дикаГІа лайла баргболучча хьисане производствоца болх лаьцийтаи, дикаЛе йоаГа хана къаьхьгаиа оборудованнаш механизмашн къаьхьгаиа оборуде боаГІаЧа боарамах хилийтара, къаьхьегамхошка дикаГІа салаЛІитара йоЛа мероприятеи ма а ях, йоаГІаьнЛ администрацеца, профсоюза заводски комитетаца. Цар массенан - кхетама болх ду болхлошца, гІулакхерча наха юкье, кІирах пхе ден болх бергболча систематца довлар мел лоарХІам болаш ца ІаЛовзийтт.

Кийч мел дь документаш ешаЛ, участкай болхлойн гІулакхерча наьхен собранешка дуви, собране дакъа лоапаранца массава рьаьа а волаш Масала. Гудермесски медицински инструментий заводе, Грозненски йий заводкхана заводе, ГІишлоин материалий №-1 йолча комбинате, кхаЧа предприятешка кІира шиш ди салоІаш а хуттолаш пхе дийнахь болх бергболча кІирага болаш рьаьа хилар бергнга болхлой, хьаЛа Грозненски химически комбинате ду гІулакхера тІехьА хилар собране лаьмА лоапаран хиннарх 97 процент. Новогрозненски механзаьтча чаккхаккхача заводе 98 процент, ишитта кхы ЛІахо. Собранешка къамаьлап лаьраша, партен правительствоан решенен мога а еш, духха маьхера предложенеш тел, уж тІаграаьІ я промышленнин предприятеЙ, транспорта, боРгЙ учреждеНей, кьЧчаЧ болх тоаБара.

«Грознефтехимстрой» треста механизаце участка тракторста нов. Смелкова 13-ча феврале хиннача болхлой собране ше къамаьл лепаг: шин ди салаІа а долаш пхе дийнахь болх бергболча кІирага даХар партеи правительствоан къаьхьгамхой хьал-торо тоаЛра еш йоаХо я. Шин дийнахь кІирах салоІаш хиларо лоьхьергьн механизатарийн къаьхьгама оборудованнаш, ца дахьтрьа. Цуо совгІа дуХьгІа торонаш хургьа ешаргьа кхетам бала, шиЙ знанн лаккъе. ишитта кхы ЛІахо. Ишитта чуЛоаьнан бОлаш къамаьлаш цар болхлой собранешка Грозненски механзаьтча заводе болхлоца, гІулакхерча наха.

Кердача балха кІирага довлараь болхлой балта мел-б кхета а ешу, предприятей кулгалхоца, профсоюзни комитетаца болхлошца дикаГІа салаЛІитара йоЛа мероприятеи кийчЬо. Грозненски химически комбинате чаккхаХа гергитаца предприятеи, пхе ден болх бергболча кІирага довлара мел эша документаш духха хІама ца эшиаш кийчьвЙ, уж кийчьЬ йоаЛаш лаТТ кхЧаьхьа а. ОбъединеНе уьсг доношка ЛІалаьЛЛгаЙ уж министерстве, профсоюза ЦК, республикански комисе а мехдаьхтаи химически промышленность профсоюза обкома а лехар а деи кердача системага довла боьхьо ялар.

Кердача системага, вешта аьЛча, пхе ден болх бергболча кІирага довлара эша документаш кийчаьЛ ІІІ

Дикача нахах

КЪАХЬЕГАРЦА ХЕЗА ЦІИ

Дукха ба пай республике шоай профессии дукха сзарах а къахьегана толамаш лаларах а цІи хеза болх нах. Тайп-тайрача отрасленна къахьегаш ба уж — заводашка, фабрикашка, юртбоахаме, культура учреждеиншка, кІаначкъа. Царна пайдаэкономикаш Берта Ильинична Лопатухина а.

Ляхайтта шу совгІа хІ я Берта Ильиничаца Нохч-ГІалгІай педагогически института физике - математически факультет йистехьлъа. Цу хана лена Грозиечча — № 21 болчх кІиранна болх беш ду.

Ма хета а хетанг-ах сона сайх хьехархо хургьа аьнна цхьаьнакъа хьехархочунчуьл дикагІа болх кІы цхьаьхха-м хетаг хІанго яхаш дуьйцо.

Дукха лайр халонаш. Ховчул хьехагІа нахеран дар. Институтехенна эпанеш тольанаг. Теоретически дика кІиллъенна яле я вІалла практикна яцар. Цхьаьнакъа болх ле ваханна хана шийна на ховр ЛІахатта а эхь хетар. Цуьхьа ли а биІса на къоьраш боьра болх. Тешшаме - новкъостар методически литературе.

— Лочкъдергзаг аз. — Йоах Берта Ильиничаца, — айса хьехан дола предмет (физика) мелла дукха цуьнан а Іоладеш а со хиннаьле а сайна из кІезнга довзар. Къаьстта радиотехникен электротехникен яхь ваделлин. Сай беррига из ІІаІаХийта Іомайир аз уж...

Зехьа лайнадан хьинар болча хьехархочо хьийга кьа. ПеХлика лона цуьнан а Іомадеш а со хиннаьле а сайна из кІезнга довзар. Къаьстта радиотехникен электротехникен яхь ваделлин. Сай беррига из ІІаІаХийта Іомайир аз уж...

Зехьа лайнадан хьинар болча хьехархочо хьийга кьа. ПеХлика лона цуьнан а Іомадеш а со хиннаьле а сайна из кІезнга довзар. Къаьстта радиотехникен электротехникен яхь ваделлин. Сай беррига из ІІаІаХийта Іомайир аз уж...

Дукха лайр халонаш. Ховчул хьехагІа нахеран дар. Институтехенна эпанеш тольанаг. Теоретически дика кІиллъенна яле я вІалла практикна яцар. Цхьаьнакъа болх ле ваханна хана шийна на ховр ЛІахатта а эхь хетар. Цуьхьа ли а биІса на къоьраш боьра болх. Тешшаме - новкъостар методически литературе.

— Лочкъдергзаг аз. — Йоах Берта Ильиничаца, — айса хьехан дола предмет (физика) мелла дукха цуьнан а Іолад